

kvalitetshåndbok

ginatricot

---

materialer

Klær er laget av naturfibre, syntetiske fibre, regenererte fibre eller en blanding av ulike fibre.

naturfiber

Naturfiber stammer fra plante- eller dyreriket. Eksempler er bomull, ull, lin og silke. Plagg som fremstilles av naturfibre har de egenskapene at de er behagelige å ha på seg, de blir ikke lett fuktige når det er varmt og de holder deg varm når det er kaldt ute. Naturfiber er som regel dyrere og mer tidkrevende å fremstille enn syntetisk fiber. Derfor er det ekstra viktig å ta vare på plaggene på riktig måte og følge vaskeanvisningen. Gjør du ikke det, kan plagget krympe.

syntetisk fiber

Syntetisk fiber fremstilles av råolje blandet med ulike kjemiske stoffer. Disse stoffene reagerer med hverandre under trykk og varme og spinnes først ut til lange fibertråder og deretter til garn, for eksempel polyester og akryl. Syntetiske fibrer er sterke, og de krøller og krymper ikke like lett som naturfibre. En ulempe med syntetiske fibre er at det har lett for å dannes nupper på plaggene, og en annen er at de ikke er bærekraftige fra et miljøsynspunkt. I dag finnes det imidlertid resirkulert polyester og polyamid. Det kan være gamle klær eller plastflasker som resirkuleres for deretter å bli gjort om til nye fibre.

regenererte fibre

Regenererte fibre er fiber fremstilt av cellulose, for eksempel viskose, modal og lyocell. Cellulose er trefibre som blandes ut med kjemiske stoffer og som deretter spinnes til garn. Disse fibrene kan krympe i vask og er følsomme for mekanisk bearbeiding (f.eks. for langt vaskeprogram). Lyocell er det mest bærekraftige materialet blant regenererte fibre, fordi det er biologisk nedbrytbart.

naturfiber

hva er bomull?

Bomull er en naturfiber som må dyrkes i et varmt klima, siden planten krever minst seks måneder med frostfrie døgn. Det som kjennetegner bomullen, er at jo lengre fiberen er, desto tynnere og sterkere blir den. Lange bomullsfibre er kvalitetsmessig bedre enn korte bomullsfibre.

bomullens egenskaper

Bomull er et solid materiale når det gjelder varme, både ved vask og stryking. Likevel er det fare for krymping ved veldig høye temperaturer. Bomull blir veldig sterkt i våt tilstand, noe som gjør at vi kan dra litt i plagget etter vask uten at det går i stykker. Det er et svært mykt materiale som føles deilig mot huden.

Bomull absorberer mye fuktighet, noe som gjør det til et behagelig materiale, men det egner seg ikke til aktiviteter der vi svetter mye.

- Tåler varme
- Mykt og behagelig mot huden
- Absorberer mye fuktighet
- Sterkt i våt tilstand
- Kan krympe i vask ved høy temperatur
- Nupper ikke
- Krøller lett

økologisk bomull

Økologisk bomull dyrkes på en miljøvennlig måte uten sprøytemidler og utsettes ikke for kjemiske stoffer. For at et plagg skal kunne selges som økologisk må det være sertifisert av et uavhengig kontrollorgan. Gina Tricot benytter seg av GOTS (Global Organic Textile Standard) og OCS (Organic Content Standard). Disse organisasjonene kontrollerer, godkjenner og sertifiserer materialet.

hva er better cotton?

Better Cotton er bomull som produseres i henhold til direktiver fra organisasjonen Better Cotton Initiative (BCI). BCI arbeider for å gjøre bomullsdyrkingen mer bærekraftig, blant annet ved å gi flere titusentalls bomullsdyrkere opplæring i mer bærekraftige måter å dyrke bomull på. Det kan dreie seg om alt fra vannforvaltning til gjødsel og bekjempelse av insekter. Målet er ikke å skape økologisk bomull, men å bidra til en forbedret og mer bærekraftig bomullsproduksjon.

hva er ull?

Ull er en naturfiber som fremstilles av pels fra forskjellige dyr. Ulike dyrearter gir ulike typer ull. Den vanligste ullsorten kommer fra tamme sauer, men det finnes massevis av andre sorter, som kasjmir, merino og alpakka. Ull produseres over nesten hele verden, men 75 prosent av produksjonen foregår i Australia, New Zealand, Russland og Sør-Amerika. Ull kan variere i både kvalitet og egenskaper, avhengig av hvilke forutsetninger dyret lever under.

ullens egenskaper

Ull er ofte myk og glatt. Fiberens krøllete struktur gjør at den har en isolerende effekt mot kulde og varme. Ull kan absorbere opptil 30 prosent av sin egen vekt i fuktighet uten at den kjennes fuktig. Materialet transporterer også fuktighet, så når fuktighetsinnholdet blir større på innsiden av plagget enn på utsiden, arbeider ullen aktivt for å absorbere fuktigheten og transportere den gjennom materialet til det oppstår likevekt på begge sider. Dette gjør at plagget øker varmeisolasjonen samtidig som man holder seg tørr. Ull er selvrensende og lukter ikke vondt, noe som gjør at det ofte holder å henge plagget til lufting i stedet for å vaske det. Hvis ullen har fått flekker, må den vaskes. Ull skal vaskes på maks. 30 grader, ettersom det har lett for å

krympe. Materialet kan også nuppe, og som oftest oppstår nuppene der materialet utsettes for friksjon, for eksempel under ermene. Nupper på ull forsvinner som oftest etter en tids bruk, eller de kan enkelt fjernes med barberblad eller nuppefjerner.

- Myk og glatt
- Varmeisolerende
- Fuktabsorberende
- Selvrensende
- Kan krympe i vask
- Kan nuppe ved friksjon

hva er silke?

Silke er en naturfiber som består av kjertelsekret som produseres av silkelarven når den spinner en kokong rundt seg selv. Kjertelsekretet løses opp og danner da lange tråder som deretter spinnnes til garn. Produksjonen av silke skjer hovedsakelig i Kina, Japan, India og Thailand. Materialet er dyrt fordi produksjonen er komplisert. Silke føles glatt og luftig.

silkens egenskaper

Silke er en relativt sterk fiber, men oppleves som skjør fordi den er ganske tynn og bør håndteres med forsiktighet. Det er en risiko for at sømmene kan revne, så pass på å ikke velge en for liten størrelse. Silke er veldig følsomt overfor salter fra for eksempel svette, og tøyet har lett for å bli svekket under ermene. Silkeplagg bør ikke vaskes ved for høye temperaturer, og som regel anbefales kjemisk rens.

- Behagelig mot huden
- Tynn
- Følsomt overfor salter som finnes i blant annet svette
- Tåler ikke lys spesielt godt

hva er lin?

Lin er en naturfiber som utvinnes fra linplanten. Lin gjennomgår flere prosesser fra innhøsting av linplanten til ferdig lingarn. Lin er en naturfiber fra planteriket og er et levende materiale. Linstoff forandrer seg med årene og blir bare vakrere med tiden hvis det behandles på riktig måte.

linets egenskaper

Lin har en fin glans og oppleves som myk og sval å ha på seg. Tøyet tar raskt opp væske, tørker raskt og er svært slitesterkt. Lin krøller ved bruk, men det er en del av sjarmen. Ved første vask krymper materialet ca. 4-7 prosent.

- Glansfull
- Deilig og sval
- Tørker fort
- Svært slitesterk
- Krøller ved bruk

hva er rami?

Ramiplanten hører til i neslefamilien, dyrkes blant annet i Kina og India og kalles også kinagress. Fibrene i rami er svært lange, men etter å ha blitt utvunnet fra planten kappes de i kortere lengder så de kan spinnnes på samme måte som bomull.

ramiens egenskaper

Ramiens utseende, egenskaper og bruksområder samsvarer i mange tilfeller med linets. Rami har ganske høy styrke med lav elastisitet. Det gir ganske stive og uelastiske produkter, som har høy risiko for å krølle. Rami blandes ofte med bomull for å få et mykere plagg.

- Sterk
- Uelastisk
- Krøller lett
- Blandes ofte med bomull

hva er skinn og lær?

Skinn og lær er bærekraftige materialer som blir bedre og bedre jo mer de brukes. Hos Gina Tricot bruker vi skinn fra gris, ku, lam og geit som avles opp for matproduksjon. Dette er en mer bærekraftig prosess, ettersom læret er et biprodukt som ellers hadde gått til spille. Vi bruker altså ikke lær og skinn fra dyr som avles opp utelukkende for skinnets skyld. Dessuten bruker vi bare utvalgte garverier der vi kan kontrollere hvordan kjemiske stoffer og vann blir håndtert, og hvordan arbeidsmiljøet er.

skinnets egenskaper

Skinn er et veldig slitesterkt materiale som tilpasser seg forandringer i temperatur og fuktighet ved å absorbere og slippe igjennom fuktighet. Skinn er formbart og føyer seg etter kroppen.

- Slitesterkt
- Formbart
- Kan slippe igjennom vanndamp

hva er semsket skinn?

Semsket skinn er en variant av skinn der hudens ”bakside” vender ut, eller der huden er blitt splittet, for så å bli slipt til en matt struktur.

semsket skinns egenskaper

Semsket skinn har de samme egenskapene som skinn, men er mer følsomt for flekker.

Eksempler på naturfibrer som Gina Tricot ikke bruker, er dun/fjær og pels. Grunnen er at vi kun bruker materialer som er biprodukter av matproduksjon. Det vil si at vi ikke bruker for eksempel pels, siden disse materialene kommer fra dyr som ales opp bare for pelsens skyld. En annen grunn til at vi ikke bruker dun, er at det er vanskelig å kontrollere en ansvarlig produksjon.

Naturfibrene er de mest klassiske og luksuriøse fibre.

syntetisk fiber

hva er polyester?

Polyester er en syntetisk fiber som fremstilles av råolje med tilsetninger som karbon, hydrogen, kalk, salt, glukose og vann. Disse stoffene reagerer med hverandre under trykk og varme og spinnes deretter ut til lange fibertråder som så blir til garn. Når man lager garn av syntetiske fibre, kan man i en viss grad tilpasse hvilke egenskaper garnet skal få.

polyesterens egenskaper

Polyester er sterkt, krøller ikke like lett som naturfiber og holder fasongen godt. Det er et lettstelt materiale som nesten ikke behøver å strykes. Polyester blir lett statisk og kan trekke til seg smuss og støv. Materialet trekker ikke til seg fuktighet og tørker fort etter vask. Det kan dannes nupper på plagget ved bruk.

- Sterkt
- Krøller ikke

- Tørker fort
- Kan nuppe

hva er polyamid?

Polyamid er en syntetisk fiber. Den utmerker seg ved å være den aller sterkeste av de syntetiske fibrene og fremstilles av råolje.

polyamidets egenskaper

Polyamid er et svært elastisk og mykt materiale, noe som gjør det perfekt å lage strømpebukser av. Polyamid blandes ofte med andre fibre for å øke plaggets slitestyrke. Materialet er lettere å farge enn andre syntetiske materialer. Det krøller ikke, men kan nuppe der det utsettes for friksjon.

- Sterkt
- Elastisk
- Krøller ikke
- Kan nuppe

hva er akryl?

Akryl er en syntetisk fiber som i likhet med polyester fremstilles av råolje. Fiberen fremstilles for å etterligne ull. Ofte lages blandinger av akryl og ull fordi akryl holder bedre på fasongen enn hva ull gjør. Akryl brukes mye i trikot og andre ulliknende plagg.

akrylens egenskaper

Akryl tåler veldig godt sollys, er relativt sterkt og krøller ikke. Materialet blir lett statisk. Kan krympe i vask, tåler ikke for høy varme ved vasking og stryking, og kan nuppe seg.

- Krøller ikke
- Ullignende følelse
- Tåler ikke høy varme ved vasking og stryking
- Kan nuppe

hva er elastan?

Elastan er en syntetisk fiber som minner om gummi, men er sterkere og kan strekkes opptil 700 prosent. Fiberen brukes aldri 100 prosent i en vare, men blandes med andre fibre for å øke plaggets elastisitet. Den brukes ofte i jeans, undertøy og badetøy.

elastanens egenskaper

Elastan er svært tøyelig og elastisk. Materialet kan strekkes opptil 700 prosent, for deretter å gå tilbake til sin opprinnelige form.

- Svært tøyelig
- Høy elastisitet
- Blandes med andre fibre

hva er metallfiber?

Metallfiber er et garn som skal gi effekt til et plagg. Garnet består som regel av en trådkjerne av syntetisk fiber eller regenerert fiber, og rundt kjernen er det viklet metall eller en metallbelagt plast. Lurex er et eksempel på metallfibers merkenavn.

metallfibrenes egenskaper

Metallfiberens hovedoppgave er å gi effekt til et plagg. Man må være forsiktig med plagg som inneholder eller består av metallfibre, siden trådene er svært skjøre. Hvis man kommer i skade for å trekke i fiberen, kan den gå fra hverandre slik at den hvite trådkjernen vises. Ved vask i vaskemaskin bør man bruke vaskepose for å redusere faren for at plagget skal gå i stykker. Det er plaggets øvrige fibrer som bestemmer vaskeanvisningen hvis ikke hele plagget består av metallfiber.

- Gir fin effekt på plagget
- Skjørt

hva er polyuretan?

Polyuretan er en plast som fremstilles av råolje, akkurat som polyester og andre syntetiske fibrer. Plasten løses opp ved hjelp av løsemiddel og strykes på et stoff ved høy varme. Dette gjør man gjerne for å få frem en skinnimitasjon. Materialet kan også preges for å få frem forskjellige utseender og effekter på plagget eller tilbehøret. Polyuretan kalles PU eller kunstskinn.

polyuretanets egenskaper

Polyuretan er et sterkt og robust materiale. Det brukes ofte på tilbehør, for eksempel vesker, for å etterligne skinn. Det er også vanlig på jakker og bukser. Materialet kan få forskjellig utseende avhengig av hvordan det preges. Det som er negativt med polyuretan, er at det brukes mye løsemidler og andre kjemiske stoffer i produksjonen. Gina Tricot har imidlertid droppet PVC, som er en mykner, fordi det er et miljø- og helse-skadelig kjemisk stoff.

- Sterkt
- Kan få forskjellig utseende og struktur
- Rimelig

Syntetiske fibrer er bra i den forstand at de kan formes og få de egenskapene som man ønsker at plagget skal ha. De er rimelige å bruke, noe som gjør dem egnet for Gina Tricots prisnivå.

regenererte fibre

hva er viskose?

Viskose er den eldste regenererte fibren og ble oppfunnet på slutten av 1800-tallet. Det fremstilles av cellulose, enten fra trefibre eller fra bomullslinters. Bomullslinters er rester av bomull som ikke kan brukes til produksjon av vanlig bomullsgarn. Dette behandles deretter med kjemiske stoffer. Metoden for å fremstille viskose er ikke særlig bra for miljøet, siden de kjemiske stoffene som brukes er sterke og ikke kan gjenbrukes.

viskosens egenskaper

Viskose er et mykt materiale som gir behagelige plagg. Den likner bomull, men er ikke like slitesterk. Materialet blir svakere i våt tilstand. Plaggene bør derfor ikke vaskes for lenge i vaskemaskin, ettersom de kan miste sin opprinnelige fasong. Viskoseplagg kan krympe i vask, men hvis du stryker plagget i fuktig tilstand kan det strekke seg ut igjen.

- Deilig og mykt materiale.
- Bør ikke vaskes for lenge
- Ikke like slitesterk som bomull
- Strykkes i fuktig tilstand
- Kan krympe
- Kan nuppe

hva er lenzing viscose®?

Lenzing viscose® er viskose som kommer fra selskapet Lenzing, som produserer sin egen viskose. Selskapet dyrker sine egne trær som brukes til viskoseproduksjonen. De bruker bærekraftig produsert, europeisk skogsråvare. Lenzing Viscose® har vist seg å være kvalitetsmessig bedre enn vanlig viskose, siden den ikke krymper eller nupper like mye.

- Bedre for miljøet enn vanlig viskose
- Kvalitetsmessig bedre enn vanlig viskose
- Mykt og gir fint fall i plagget

hva er modal?

Modal ligner viskose når det gjelder produksjon og enkelte egenskaper. Det som skiller modal fra viskose, er at modal tåler vann bedre og blir sterkere i våt tilstand, noe som gjør den mer lik bomullsfibren. Dette er bra for plagg som må vaskes ofte, som undertøy og nattøy.

modals egenskaper

Modal har liknende egenskaper som viskose, men tåler vann bedre.

hva er lyocell?

Lyocell er den nyeste fibergruppen innenfor regenererte fibre. Den fremstilles av cellulose, men er mye mer miljøvennlig enn viskose og modal. Lyocell fremstilles av trecellulose fra eukalyptustrær, som løses opp og utvinnes ved hjelp av aminosid. Dette er miljøvennlig fordi det blir renset og 99 prosent kan gjenvinnes. Lyocellfibren er også biologisk nedbrytbar. Lyocell fra selskapet Lenzing kalles Tencel®.

lyocellens egenskaper

Lyocell er sterkere og tåler vann bedre enn viskose gjør. Plagg som er laget av Lyocell er myke og faller fint. Lyocell kan nuppe og har lett for å krympe.

- Miljøvennlig
- Biologisk nedbrytbar

- Myk og faller fint
- Kan nuppe
- Kan krympe
- Kan strykes ut etter vask

hva er cupro?

Cupro er også en regenerert fiber, men i stedet for å være laget av trecellulose, lages den av bomullslinters. Bomullslinters er fibrer fra bomull som ikke er tilstrekkelig lange til å lage bomullsgarn av.

cuproens egenskaper

Plagg som er laget av cupro har liknende egenskaper som viskose, men er sterkere i våt tilstand og krøller ikke like mye. Cupro ble tidligere produsert for å etterlikne silke, og er blant de dyrere regenererte fibre.

- Dyr regenerert fiber
- Liknende egenskaper som viskose
- Sterkere enn viskose i våt tilstand
- Myk og faller fint

hva er acetat?

Acetat er fremstilt av bomullslinters, akkurat som viskose og cupro, men i motsetning til viskose behandles bomullslintersen med eddiksyre.

acetatets egenskaper

I likhet med viskose og andre regenererte fibre har acetat en fin glans og faller fint. Det krymper mindre enn de andre regenererte fibre og krøller ikke like mye. Materialet nupper ved bruk og er ikke så sterkt.

- Faller fint
- Mykt og glatt
- Krøller ikke mye
- Ikke så sterkt
- Kan nuppe

Regenererte fibre er et svært godt alternativ til naturfibre, spesielt fordi Gina Tricot helst vil bruke Lenzing Viscose® eller Proviscose®, som er mer miljøvennlig enn mange andre fibre. Regenererte fibre gjør at plagget føles mykt og godt, og dermed også mer luksuriøst.

blandingsfibre

Grunnen til at man blander fibre i plagg, er at man ønsker å få frem visse egenskaper som man kanskje ikke kan få i bare ett materiale. Her er de vanligste blandingsene som Gina Tricot bruker.

bomull med polyester

Når bomull og polyester blandes, krøller ikke tøyet like mye som om det skulle vært laget av bare bomull. Polyesteren gjør materialet mer slitesterkt. Tøyet kan nuppe seg, avhengig av hvor høy prosent polyester det er i plaggene. Det er også en fare for at plagget krymper litt i vask.

elastan blandet med forskjellige fibre

Eksempel: Bomull/elastan, viskose/elastan, polyester/elastan og polyamid/elastan. Når elastan tilsettes et plagg, blir det mer elastisk. Det brukes ofte i jeans, undertøy og enkelte topper. Elastan gjør at passformen blir bedre, og at plagget former seg etter kroppen. Hvor mye elastan som blandes i tøyet, kommer an på hvor mye stretch man vil ha, men vanligvis er det mellom 2 og 10 prosent. En vanlig jeansblanding er 98 prosent bomull og 2 prosent elastan.

viskose blandet med polyester og elastan

Viskose blandes med polyester for å gjøre tøyet sterkere. Blant annet tåler materialet bedre å vaskes, ettersom polyester styrker viskosens svake tilstand når tøyet er vått. Plaggene holder også bedre på fasongen og blir rimeligere. Elastanen gjør at det blir mer stretch i plagget, og at det blir mer formstabil.

bomull med akryl

Når syntetiske fibrer og bomull blandes, bidrar de ulike fibertypene med sine respektive egenskaper. Bomullen gir plagget en bedre følelse, gjør det antistatisk og absorberer fukt. Den syntetiske fiberen, i dette tilfellet akrylen, bidrar til at plagget får bedre slitestyrke og ikke krøller like lett. På den andre siden risikerer vi at plagget krymper mer i vask enn om det hadde vært et rent bomullsplagg.

ull med akryl og polyamid

Ull blandes ofte med akryl fordi akryl kan gjøres såpass lik ullen. Akrylen bidrar til at plaggene får bedre slitestyrke og tåler maskinvask bedre. Tøyet kan fremstilles tynnere enn om det hadde bestått bare av ull, og materialet blir dessuten betydelig rimeligere enn om det bare var brukt ull. Polyamidet bidrar til å forsterke plaggene ytterligere.

Blandingsfibre er perfekt fordi man kan fremheve og forsterke den ene fiberens egenskaper. Fibrene utfyller hverandre på en god måte og får det beste fra to verdener.

produksjonsteknikker

Klær produseres av tøy som utvikles ved hjelp av forskjellige teknikker.

strikket

Å strikke er en måte å lage et tøy på. Av garn skapes masker som er heftet i hverandre rad for rad. Det finnes to strikkemåter. Flatstrikk – skaper et vanlig, firkantet tøystykke. Dette er mest brukt til fremstilling av grove strikkeplagg. Rundstrikk – skaper en rund tube av tøy. Det har ingen sidekanter og må klippes fra hverandre hvis man vil ha det flatt. Dette er mest brukt på tynt strikkede trikotplagg. De kan produseres på samme måte, men får ulikt utseende avhengig av hvilket garn og hvilken strikkemåte som brukes.

vevd

Å veve er en måte å lage tøy på i en elektrisk eller manuell vevstol. Det finnes mange forskjellige veve-teknikker, og det kan lages avanserte mønstre i stoffet. Det er en ganske komplisert metode som bygger på mye forarbeid og matematikk. De vanligste teknikkene er toskaftbinding og tvill. De fleste jeans er vevd i tvillteknikk der trådene ligger diagonalt i stoffet, mens trådene i toskaftbinding ligger i ”firkanter”.

vaskeråd

bomull

- Vaskes på maks. 40 grader
- To prikker på strykejernet
- Bruk ikke tørketrommel
- Kan krympe i vask, men er sterkt og kan strekkes i våt tilstand
- Tåler vaskemiddel og andre rengjøringsmidler godt

ull

- Håndvask
- Maks. 30 grader i maskin
- Luftes helst
- Tørkes flatt
- Bruk ikke tørketrommel
- Krymper i vask
- Bruk vaskemiddel uten enzymer

silke

- Håndvask
- En prikk på strykejernet
- Bruk ikke tørketrommel
- Unngå vaskemiddel med enzymer

lin

- Vaskes på maks. 40 grader
- Bruk ikke tørketrommel
- Tre prikker på strykejernet
- Bruk ikke sterke vaskemidler
- Drypptørkes

polyester

- Vaskes på maks. 30 (40) grader
- En prikk på strykejernet
- Bruk ikke tørketrommel

polyamid

- Vaskes på maks. 30 (40) grader
- Bruk ikke tørketrommel
- En prikk på strykejernet

akryl

- Vaskes på maks. 30 grader
- En prikk på strykejernet
- Bruk ikke tørketrommel

elastan

- Bruk ikke skyllemiddel på plagg som inneholder elastan, ettersom det kan skade elastanen

metallfibre

- Maks. 30 grader
- En prikk på strykejernet
- Det er ofte plaggets hovedfiber som styrer vaskerådet, ettersom metallfiberen som regel bare skal gi en effekt på plagget

polyuretan (hvis det er en jakke eller bukse)

- Vaskes på maks. 30 grader finvask
- Maks. to prikker på strykejernet
- Stryk på vrangen

viskose

- Vaskes på maks. 30 grader
- Bruk ikke tørketrommel
- To prikker på strykejernet
- Stryk i fuktig tilstand

lyocell

- Vaskes på maks. 30 grader
- Stryk i fuktig tilstand
- To prikker på strykejernet
- Bruk ikke tørketrommel

cupro

- Vaskes på maks. 30 grader
- Bruk ikke tørketrommel
- Må ikke renses kjemisk
- En prikk på strykejernet

acetat

- Vaskes på maks. 30 grader
- Bruk ikke tørketrommel
- En prikk på strykejernet

tips til kunden

- Les vaskerådet nøye før vask.
- Sorter tøyet etter temperatur og farge.
- Dosere vaskemiddel etter anvisningen på emballasjen. Ikke overdoser, ettersom dette bare påvirker miljøet og ikke hvor rent plagget blir. Hvis du bruker for mye vaskemiddel, er det en risiko for at det ikke vaskes ut av plagget, men blir sittende igjen og kan forårsake allergier og hudirritasjoner. Vurder også å bruke et miljømerket vaskemiddel.
- Vask ikke for ofte; mange plagg trenger ikke engang å vaskes, men kan i stedet luftes.
- Vask ved lav temperatur; plaggene blir som regel rene likevel, og i tillegg er det bedre for miljøet.
- De fleste flekker forsvinner ved vanlig vask. Isolerte flekker bør behandles med det samme, jo raskere flekken behandles, jo lettere er det å fjerne den.
- I stedet for å vaske visse plagg kan du legge dem i fryseren over natten. Det er for å friske dem opp uten å slite på dem.
- Vask alltid fulle maskiner for å spare strøm.
- Drypptørk plaggene eller tørk dem flatt i stedet for å bruke tørketrommel, så sliter du verken på miljøet eller klærne.
- Flekker av sminke, kaffe, bær og sjokolade går som regel vekk i vanlig vask. Enkelte ganger må vaskingen gjentas for at alle rester skal forsvinne.
- Jeans bør vaskes sjelden, på vrangen og uten skyllemiddel for å beholde stretchen.
- Husk at jeans kan farge av de første gangene de vaskes.
- Unngå skyllemiddel i størst mulig grad, og spesielt for plagg med elastan, undertøy, jeans og blonder, ettersom stretchen skades og elastanrådene blir slitt.
- For å unngå statisk elektrisitet i plagg som er laget av syntetiske materialer, kan du blande skyllemiddel og vann i en sprayflaske og dusje på plagget. La det deretter tørke.
- Luft ullplagg fremfor å vaske dem i vaskemaskin hvis det ikke er flekker på plagget.
- Ømfintlige plagg med blonder eller paljetter bør vaskes i vaskepose.
- Stell pent med klærne dine, uansett pris og materiale.
- Når du ikke bruker klærne dine mer, kan du gi dem bort til noen som trenger dem. På den måten forlenger du plaggenes livslengde, samtidig som du gleder andre mennesker.

guide til flekkfjerning

blod

Bløtlegg i kaldt vann og tilsett salt.

bær/syltetøy

Dypp flekken i veldig varmt vann.

sjokolade

Skrap av sjokoladen og dypp flekken i varmt såpevann.

deodorant

Gni inn flekken med oppvaskmiddel eller såpe. La plagget ligge en stund.

fett

Gni inn flekken med oppvaskmiddel før vask.

grønske

Bruk rødsprit og deretter såpevann. Skyll i lunkent vann.

fløte/melk

Bruk lunkent vann eller såpevann.

kaffe

Fukt flekken med meget varmt, mildt såpevann. Skyll godt.

kulepenn/tusj

Bruk rødsprit og deretter såpevann. Skyll i lunkent vann.

leppestift

Bruk rødsprit.

mascara

Bløtlegg i en løsning av vaskemiddel som inneholder blekemiddel.

neglelakk

Rengjør med en bomullsdott dyppet i aceton hvis tøyet tåler slik behandling. Obs – ikke på regenererte fibrer!

sminke

Forbehandle flekkene med flytende vaskemiddel. Skyll godt.

svette

Vask med utspedd eddik.

saus

Bløtlegg plagget i vaskemiddel (ikke ull eller silke).

te

Blek flekken med eddik. Skyll godt.

tyggegummi

Legg plagget i fryseren noen timer, brekk løs tyggegummien og plukk den av. Bruk eventuelt aceton for å få bort det siste. Vask deretter som vanlig.

vin

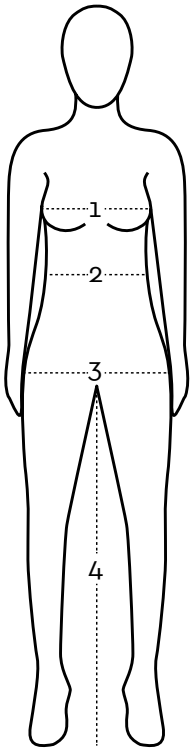
Dekk flekken med salt, og la saltet absorbere vinen i om lag 30 minutter. Skyll i kaldt vann.

øl

Bruk såpevann eller ren sprit.

målliste

Husk at et plagg som er verken for lite eller for stort, varer lenger.

- 1 — Brystvidden måles der bysten er på sitt største. Ha gjerne på deg en glatt BH uten innlegg når du tar målet. Pass på at målebåndet ligger rett over ryggen.
- 2 — Midjen måles der omkretsen rundt midjen er minst.
- 3 — Setemålet tas der setet er bredest, om lag 20 cm nedenfor midjen.
- 4 — Innvendig benlengde måles fra skrittet til gulvet.

32-44

	32	34	36	38	40	42	44
byste (1)	80	84	88	92	96	100	104
midje (2)	62	66	70	74	78	82	86
sete (3)	87	91	95	99	103	107	111
innvendig benlengde (4)	85	86	87	87	87	87	87

XS-XXL

	XS	S	M	L	XL	XXL
byste (1)	81 (79-83)	87 (85-89)	93 (91-95)	99 (97-101)	105 (103-107)	111 (109-113)
midje (2)	63 (61-65)	69 (67-71)	75 (73-77)	81 (79-83)	87 (85-89)	93 (91-95)
sete (3)	88 (86-90)	94 (92-96)	100 (98-102)	106 (104-108)	112 (110-114)	118 (116-120)
innvendig benlengde (4)	85	86	87	88	89	90

jeans

	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
midje (2)	61,5	64	66,5	69	71,5	74	76,5	79	81,5	84	86,5
sete (3)	86,5	89	91,5	94	96,5	99	101,5	104	106,5	109	111,5

benlengde i størrelse 29

30=70cm

32=76cm

34=80cm